

Bc. Nikola VOJČOVÁ, *Okresní soud v Lišově v letech 1918–1939 s přihlédnutím ke kriminální agendě*, České Budějovice 2018 (diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Ústav archivnictví a pomocných věd historických), 82 s. včetně příloh.

Posudek oponenta diplomové práce

Jeden z možných způsobů uchopení problematiky okresního soudnictví si za své téma diplomové práce zvolila Bc. Nikola Vojčová, která přiblížila fungování okresního soudu v jihočeském Lišově a jeho kriminální agendu v éře první republiky. Nejprve stručně, ale zcela dostatečně přiblížila obecné proměny soudní legislativy po roce 1918 a její vývoj v následujícím dvacetiletí, dále záležitosti četnictva, policie a advokacie. Tyto pasáže jsou zpracovány na základě relevantní české historicko-právní literatury. Jistě by se daly v knihovnách dohledat ještě některé dobové příručky nebo příspěvky v časopisech (např. *Praktický advokát*, *Právník*), věnující se aktuálním komentářům k citovaným zákonům.

Následuje kapitola o lišovském okresním soudu, jeho soudcích a notářích a kapitola o jednotlivých přestupcích, které soud řešil. Můžeme jen litovat, že právě tyto dvě stěžejní kapitoly, prostřednictvím kterých se dostáváme k hlavnímu tématu práce a které jsou založeny na badatelském archivním výzkumu, nejsou rozsáhlejší a nepoodkrývají např. další před soudem řešené případy, podrobněji nereflektují vývoj lišovského soudu od 19. století a nepředstavují okresní soud (jeho velikost, dotčené obce a vesnice – alespoň výčtem). Pestrý materiál fondu by k tomu jistě poskytl dostačující podklady. Přesto i v předložené podobě a rozsahu jsou zajímavou sondou do fungování venkovského soudu na jihu Čech z obou stran (tj. z pohledu jeho zaměstnanců a z pohledu trestaných) a umožňují nahlédnout do mikroklimatu malého města.

Autorka při zpracování textu navázala na svou bakalářskou práci, v níž se věnovala lišovskému soudu za Rakouska-Uherska. Že tomu tak zjevně bylo, se dovídáme až ze závěru diplomové práce, nikoli z úvodu, jak by se dalo předpokládat a bylo by patřičné. Části „Úvod“ a „Závěr“ proto považuji v tomto pohledu za poněkud nešťastně vyřešené. V nepříliš rozsáhlém úvodu chybí stanovení konkrétních cílů, které si autorka před zahájením práce vytknula, a přiblížení toho, o čem vlastně chtěla psát a jak. Pokud jí šlo o porovnání kriminality v Lišově za dob monarchie a v první republice, jak naznačuje v závěru, pak ovšem pasáže o kriminalitě za Rakouska v práci naprosto absentují a nedozvídáme se o nich vůbec nic. Proto je na místě se tázat, jak a podle čeho autorka dospěla k závěrům, že „*tresty byly podobné*“, „*skladba případů se nepatrně obměnila*“, soud se potýkal „*s běžnými problémy*“ nebo že „*nedošlo k žádným výraznějším změnám*“? A jak má čtenář chápat větu, že „*bylo zajímavé sledovat, jak se soudnictví rozvíjelo a usazovalo v povědomí veřejnosti*“? Znamená to snad, že před rokem 1918 se nerozvíjelo a povědomí veřejnosti o něm nebylo takové? Jakým směrem se v republice mělo rozvíjet? Při možné komparaci soudnictví v Rakousku-Uhersku a v Československé republice mě napadají další otázky: Jak se změnilo postavení soudců a notářů v nové republikánské společnosti? Jak se změnila četnost jednotlivých přestupků? Jak se změnila výše trestů za přestupky? Doznalo-li vůbec něco z toho změn.

Je obrovská škoda, že v textu vlastní práce jsou okomentovány jen velmi zběžně (s. 42) zdařilé grafy v příloze 8 a 9 na s. 78–82, ze kterých vyplývá rozmanitost agendy okresních soudů a množství jednotlivých řešených trestních činů. Za přípravou grafů se skrývá autorčin zdlouhavý výzkumu archivního materiálu, ale jeho potenciál zde nebyl plně využit.

Po stylistické stránce je diplomová práce zvládnutá uspokojivě. Kapitoly jsou členěny logicky a přehledně, použité formulace vyhovující a text čtivý. Za perfektně odvedenou považují rovněž gramatickou stránku diplomové práce. Pokud už se nějaká mluvnická chyba vyskytuje, jedná se o marginální případ způsobený překlepem. Pro příklad jmenujme „*Austro-Hungarian Empire*“ (s. 2), „*kde by si mohli odpykávat trest osoby*“ (s. 9), „*k těmto příčinám pařilo*“ (s. 12, pozn. 16), „*Plzeň 200*“ (s. 23, pozn. 55), „*který stála vedle nich*“ (s. 48), „*Františkou Kroutla*“ (s. 49) nebo „*o jeho novém adrese*“ (s. 60).

Bohužel celkový dojem z diplomové práce citelně sráží její formální úprava. Jedná se sice řekněme o typické a tradiční nedostatky, ale jejich četnost je v diplomové práci magisterského stupně, navíc nikterak rozsáhlé, z mého pohledu až příliš vysoká. Jen v krátkosti upozorním na některé prohřešky:

- stránkování začíná až na straně s anotací, což je ve skutečnosti už strana 4,
- jednopísmenná slova a řadové číslovky na koncích řádků (bez pevné mezery),
- zaměňování pomlčky a spojovníku v letopočtech a v uváděném rozsahu stran ve významu „až“ (např. s. 6, 25, 28, 29, 39, 55),
- používání „ich-formy“ (s. 42, 57, 59, 61),
- neuvádění mezer mezi číslovkami v datech (např. v pozn. 17, 63, 68, 70, 92, 94, 130, 158, 159, 162),
- užití jiného fontu písma u uvozovek na s. 35,
- poznámky pod čarou nejsou zarovnány do bloků,
- mezery před některými odkazy na poznámky v textu (např. odkazy na pozn. 13, 35, 72, 77, 91, 106, 114, 118, 120, 148, 150, 153, 162),
- nesjednocené nebo chybné používání kurzivy u citovaných děl (např. s. 5; pozn. 37 a 38 na s. 19; pozn. 147 na s. 53),
- nejednotné užívání „in:“ při citování ze sborníků (s. 23, 52, 53),
- nejednotné citování stejných titulů (s. 9, pozn. 6 × s. 15, pozn. 21),
- chybějící tečky na konci vět u pozn. 95, 155 a 156 a v seznamu literatury na s. 68–69.

Prakticky každá stránka v práci nějakou z výše uvedených závad obsahuje. Jsou to drobnosti redakčního charakteru, které nesouvisejí s odbornou náplní práce, ale jsou její součástí, diplomant by měl i tyto záležitosti zvládat na dokonalé úrovni a prokázat jejich znalost.

Ještě pár slov k seznamu zkratk, seznamu pramenů a literatury a přílohám. Mezi zkratkami postrádám některé v textu používané (např. JUDr., MUDr., PF NU, ř. z., tj., tzv.). Archivní prameny typu matrik studentů Karlovy univerzity a matrik farních úřadu autorka jistě studovala přes příslušné digitální archivy, proto by se tato skutečnost měla v textu objevit. Zvláště když znění zákonů, které se dá dohledat nejen na internetu, ale i v tištěné podobě, tímto způsobem uváděla. Mnohem problematičtější se jeví neúplné citace archivních pramenů, kdy autorka sice odkazuje na archiv, příslušný fond a karton (příp. knihu), ale další bližší údaje s konkrétními inventárními čísly, signaturami nebo alespoň odkazy na číslo záznamu a datum jednání chybějí (zejm. pozn. 84–88, 96, 124, 125, 128, 137). U většiny v textu připomínaných případů citace dokonce scházejí zcela (s. 43–62), což považují v diplomové práci z archivnictví za velmi hrubý poklesek. Vedle toho vystupují ostatní nedostatky v tomto oddíle vcelku zanedbatelně – špatné psaní jména Jana Kuklíka, který se nejmenuje Kulík (pozn. 69 na s. 26 a seznam literatury na s. 68), nezmínění úvodu Vlastimila Koldy k inventáři fondu lišovského notářství (s. 6; pozn. 104 na s. 36; pozn. 105 na s. 37) v seznamu literatury, ojedinělé uvedení vydavatele u díla Dušana Meška (pozn. 72 na s. 26 a seznam literatury na s. 68), nevyužití diplomové práce Zuzany Kárové o jihočeské notářské komoře nebo špatné abecední řazení periodik (*Hlas lidu*).

Zvláštní pozornost musím ještě věnovat přílohám, které vhodně celou diplomovou práci doplňují, ale jsou atypicky zahrnuty do stránkování celé práce. Vytkl bych akorát některé drobnosti. U grafů (příloha 8 a 9) nejsou popsány osy, u půdorysných náčrtů budovy okresního soudu (příloha 1 a 2) není uvedeno, odkud pocházející a podle jaké předlohy je autorka vytvořila. Za vizuálně nevhodné považuji zvolenou dvojici barev u výškových grafů (příloha 7) a za nepraktické umístění stručného textového komentáře mimo přílohy (s. 42).

V předložené diplomové práci Bc. Nikoly Vojčové, věnující se atraktivnímu tématu okresního soudnictví, se projevují výsledky vlastního archivního výzkumu, ale vše mohlo být precizněji zpracováno. Zejména závěrečné redakční práce by si zasloužily více pozornosti. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji **v e l m i d o b ř e**.

V Ledenicích dne 15. ledna 2019

PhDr. Jiří Cukr,
Státní okresní archiv
České Budějovice